

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 99. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167181943776/facsimile.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

Klasser af Udlændinger, som alle have ganske forskellige Pligter imod os at iagttage, og af hvilke vi altsaa have ganske forskellige Rettigheder at fordrø. Nogle ere af den Beslaffenhed, at de slet ikke behøve at gjøre Regnskab for nogen her i Landet for deres Handlinger. Saadanne ere fremmede Missionere eller detslige akrediterede Personer, hvilke dog gemenligen ere saadanne Folk, der indse, at deres egen Ære og Agtelse beror paa at udøve, imod enhver Ikar og det hele i Almindelighed, de Mennefeligheds og Kærligheds Pligter, som man, i Betragtning af deres Kvalitet, ikke har fuldkommen Ret til at kræve af dem. De have dog deres Overhoveder hjemme i deres egne Lande, som ikke tillade dem ultraffet at begaa Forbrydelser iblandt fremmede, hvorjore man maa lulle Øjnene for saaa Forværfelser, naar de iblandt kunne indløbe; og skulde saadanne Personer endog undertiden være ublu nok til at foragte der Nation, hvoriblandt de opholde sig, saa kan man troe sig dermed, at den Klasse af Mennefter, hvoraf disse Personer i Almindelighed toges, er i alle Lande uslet for ikke at have saa mange Kundskaber, saa dybe Indsigter og saa stor universel Nødelighed, at de nogen Sinde kunde eller vilde lade nogen enkelt Person, end sige en hel Nation, vedværes Ret.

Til den anden Klasse høre de Folk, som komme her ind for at opholde sig en kort Tid i Hensigt at lære at kende Landet, eller at se sig om, eller blot for at deponere Penge, uden at de behøve at fortjene sit Ophold her*). Disse ere vel ikke saa uindskrænkte som de af den forrige Klasse; de

*) Til denne Klasse høre man vel ogsaa regne de fremmede, som bringe en eller anden nyttig Kundskab ind i et Land; disse forjente virkelig megen Skænsel og Overberøse, naar ikke Landet altid saa adelmødig belønne dem for den Nytt, de gjøre. Man gjer eller behøve at behøve sig forre benare Landet fra dem, og deres glimrende Pøster, der næsten altid ere viel Reichere end nogen Welle. Jeg skarer dem alle over én Sam, og regner dem til den tredje Klasse.

have flere Pligter at iagttage imod det Land, hvortil de komme, og ikke saa usange Rettigheder at fordrø. Nødtigheder og Fornørmelser bør man vel ikke taale af dem, men der gives dog saaa og uberydelige Friheder, som man ikke vilde tillade en Landsmand, og som man dog kan se igjennem Fingre med hos dem, i Betragtning af deres Hensigt med Rejzen og den Nytt, de virkelig gjøre Landet ved at bringe nogle Penge her ind for lidet et kontrabalancere de enorme Summer, som vi naturligvis i den samme Hensigt udbringe, samt den Ære, det er for ethvert Land, at fremmede dog finder noget deri, som kan trække deres Opmærksomhed til sig.

Men til den tredje Klasse hører den utallige Skare, der, ligesom Græskopperne i Ægypten, fores over Havet her ind for at æde Landets Grøde fra Landets Børn, for at finde det iblandt os, som de ikke kunne finde hjemme, nemlig deres Underholdning*). Enhver Uforskamnehed af dem er utaalelig; ethvert dristigt Udtryk bør revles jøseligen. De bør lære at være taknemmelige, fordi man taaler dem; de bør være glade over, at man ikke engang nedjætter deres Skaar langt under Indbyggernes; de bør lugtes, naar de ikke ville lære Landets Sprog og danne sig efter Landets Sæder; med et Ord: de bør lære at glæde sig over den Lykke, de nyde i et Land, der upaarvivseligen bærer mere end stedmoderlig Opsorg for dem, som dog var det højeste, de kunde gjøre Fordring paa. Enhver Bedrager, der paa en klist og underfundig Maade stjæler Brødet fra Indbyggerne; enhver Windmagere, som lover med prægtige Ord de Ting, som han forud véd, at han ikke kan holde, bør demastere, og hans Nøgenhed skattes. Det er enhver ærlig dansk Borgers Pligt at gaa paa Jagt efter slige Roddyr, ja at lade dem sulke ihjel, naar de ikke vil bekvemme sig til at narre sig rebelig og at vise deres Tak-

*) Et denne Klage er meget gammel, ses endogaa deraf, at Studenterne ansagte hos Kong Frederik d. 3. Aar 1658, at ingen dansk Studentere maatte antages til det, som danske og norske kunde forvalte. Se Holberg D. 9. Historie III. 310.